

ПРАВИЛА за организацията и реда за провеждане на изпитите на кандидатите за младши съдии, младши прокурори и младши следователи в края на обучението в Националния институт на правосъдието

Обн., ДВ, бр. 99 от 16.12.2011 г., в сила от 1.01.2012 г., изм. и доп., бр. 22 от 22.03.2016 г., в сила от датата на вземане на решението на Висшия съдебен съвет по протокол № 13 от 10.03.2016 г.; изм. и доп., бр. 27 от 31.03.2017 г., бр. 91 от 2.11.2018 г., в сила от 06.11.2018 г., изм. бр. 41 от 05.05.2026 г., в сила от 05.05.2026 г.

Приети с решение на Висшия съдебен съвет по протокол № 41 от 07.12.2011 г.

Раздел I

Общи положения

Чл. 1. (Изм. и доп. – ДВ, бр. 27 от 2017 г.) С тези правила се определят организацията и редът за провеждане на изпитите, които полагат кандидатите за младши съдии, младши прокурори и младши следователи, в края на курса на задължително първоначално обучение в Националния институт на правосъдието, наричан за краткост "института".

Чл. 2. (Изм. и доп. – ДВ, бр. 27 от 2017 г.) Кандидатите за младши съдии, младши прокурори и младши следователи, които преминават курс на задължително първоначално обучение в Националния институт на правосъдието съгласно чл. 258 и 258а от Закона за съдебната власт, се наричат за краткост "курсисти".

Чл. 3. Курсистите полагат изпити с практическа насоченост, с които се проверяват техните умения за прилагане на знанията, придобити по време на задължителното първоначално обучение в института, както следва:

1. кандидатите за младши съдии:

а) писмен и устен изпит по гражданско право и граждански процес;

б) писмен и устен изпит по наказателно право и наказателен процес;

2. кандидатите за младши прокурори: писмен и устен изпит по наказателно право и наказателен процес;

3. (нова – ДВ, бр. 27 от 2017 г.) кандидатите за младши следователи: писмен и устен изпит по наказателно право и наказателен процес.

Чл. 4. (Доп. – ДВ, бр. 27 от 2017 г.) Изпитите се провеждат от комисии, определени от съответната колегия на Висшия съдебен съвет, всяка от които в състав: председател и четирима членове, които са съдии и прокурори. В комисиите не могат да участват постоянни преподаватели в Националния институт на правосъдието, членове на екипите за подготовка на изпитите по чл. 6, ал. 2, както и членове на Висшия съдебен съвет.

Чл. 5. Националният институт на правосъдието организира провеждането на изпитите.

Раздел II

Подготовка за провеждане на изпитите

Чл. 6. (1) Подготовката за провеждане на изпитите се извършва текущо в хода на задължителното първоначално обучение на курсистите и включва подбор и подготовка на изпитните материали, формиране на изпитните комисии и осигуряване на техническите условия за провеждането на изпитите.

(2) (Изм. и доп. – ДВ, бр. 27 от 2017 г., бр. 91 от 2018 г.) Директорът на Националния институт на правосъдието определя със заповед екипи за подготовка на изпитите, поотделно за кандидатите за младши съдии, за младши прокурори и младши следователи. Екипите се състоят от не по-малко от трима членове, действащи съдии, прокурори, следователи и постоянни преподаватели. Със заповедта на директора на НИП се определя и ръководител на съответния екип.

(3) (Изм. и доп. – ДВ, бр. 27 от 2017 г.) Екипите по ал. 2 подбират достатъчен брой дела и преписки, подходящи за писмените и устните изпити, които са със сходна фактическа и правна сложност и са съобразени с учебната програма на Националния институт на правосъдието за обучение на кандидатите за младши съдии, младши прокурори и младши следователи.

Чл. 7. (1) (Изм. – ДВ, бр. 91 от 2018 г.) Датите на писмените и устните изпити се определят със заповед на директора на института.

(2) (Доп. – ДВ, бр. 27 от 2017 г., бр. 91 от 2018 г.) Заповедта по ал. 1 се изпраща на съответната колегия на Висшия съдебен съвет за определяне на изпитните комисии. Заповедта се обявява на общодостъпно място в сградата на института и на страницата му в интернет не по-късно от два месеца преди провеждането на съответните изпити.

Раздел III

Изпитни комисии

Чл. 8. (1) (Доп. – ДВ, бр. 22 от 2016 г., в сила от 10.03.2016 г., изм., бр. 27 от 2017 г., бр. 91 от 2018 г.) Съответните колегии на Висшия съдебен съвет определят поименния състав на изпитните комисии не по-късно от един месец преди датите на провеждане на съответните изпити чрез изтеглен на публично заседание жребий, съответно измежду съдиите в окръжните и апелативните съдилища и прокурорите в окръжните и апелативните прокуратури, които са придобили статут на несменяемост и през последните 5 години не им е било налагано някое от дисциплинарните наказания по чл. 308, ал. 1, т. 3, 4, 5 или 6 с влязло в сила решение.

(2) (Изм. – ДВ, бр. 91 от 2018 г.) Изпитната комисия, която провежда изпитите по гражданско право и граждански процес на кандидатите за младши съдии, се състои от петима граждански съдии – председател и четирима членове.

(3) (Изм. – ДВ, бр. 91 от 2018 г.) Изпитната комисия, която провежда изпитите по наказателно право и наказателен процес на кандидатите за младши съдии, се състои от петима наказателни съдии – председател и четирима членове.

(4) (Доп. – ДВ, бр. 27 от 2017 г., изм., бр. 91 от 2018 г.) Изпитната комисия, която провежда изпитите на кандидатите за младши прокурори, се състои от петима прокурори – председател и четирима членове.

(5) (Нова – ДВ, бр. 27 от 2017 г., изм., бр. 91 от 2018 г.) Изпитната комисия, която провежда изпитите на кандидатите за младши следователи, се състои от петима прокурори – председател и четирима членове.

(6) (Предишна ал. 5 – ДВ, бр. 27 от 2017 г., изм., бр. 91 от 2018 г.) За всяка една от изпитните комисии съответната колегия на Висшия съдебен съвет определя по двама резервни членове, както следва:

1. за комисииите по ал. 2 и 3 – по двама съдии;
2. за комисииите по ал. 4 и 5 – по двама прокурори.

Чл. 9. (1) (Предишна ал. 2 – ДВ, бр. 91 от 2018 г.) Председателят на изпитната комисия ръководи нейната работа, следи за спазване на условията за провеждане на конкурса и обявява началото и края на изпитния ден.

(2) (Предишна ал. 1 – ДВ, бр. 91 от 2018 г.) Отсъстващ редовен член на изпитна комисия се замества от резервен член, определен от председателя на комисията. При отсъствие на председателя неговите функции се поемат от член на комисията съобразно правилата за старшинство по чл. 237 от Закона за съдебната власт.

(3) Изпитната комисия приема решенията си присъствено с мнозинство повече от половината от общия брой на членовете ѝ.

Чл. 10. (1) (Предишен текст на чл. 10 – ДВ, бр. 91 от 2018 г.) За подготовка на изпитите комисииите извършват:

1. запознаване с учебната програма на задължителното първоначално обучение в Националния институт на правосъдието;
2. избиране на конкретните изпитни дела и преписки измежду подбраните от екипите за подготовка на изпитите;
3. формулиране на въпросите за устния изпит към всяко от конкретните изпитни дела и преписки;
4. уточняване на критериите за оценяване.

(2) (Нова – ДВ, бр. 91 от 2018 г.) Подготовката на изпитите се провежда под формата на работни срещи на членовете на всяка една от изпитните комисии в рамките на до 5 работни дни съобразно график, одобрен от съответната колегия на ВСС.

Чл. 11. (Доп. – ДВ, бр. 27 от 2017 г.) За участие в изпитна комисия се получава възнаграждение, което се определя и изплаща от Пленума на Висшия съдебен съвет.

Раздел IV

Провеждане на изпитите

Чл. 12. (1) Писменият изпит по гражданско право и граждански процес на кандидатите за младши съдии включва проучване на конкретно гражданско дело и изготвяне на съответния съдебен акт и на мотиви към него.

(2) Писменият изпит по наказателно право и наказателен процес на кандидатите за младши съдии включва проучване на конкретно наказателно дело и изготвяне на съответния съдебен акт и на мотиви към него.

(3) Писменият изпит на кандидатите за младши прокурори включва проучване на прокурорска преписка или на наказателно дело и изготвяне на съответен прокурорски акт.

(4) (Нова – ДВ, бр. 27 от 2017 г.) Писменият изпит на кандидатите за младши следователи включва проучване на следствено или наказателно дело и изготвяне на съответен акт.

Чл. 13. (Нов – ДВ, бр. 91 от 2018 г.) Писмените изпити са анонимни.

Чл. 14. (Отм., нов – ДВ, бр. 91 от 2018 г.) (1) Конкретната дата и час на явяване на писмените и устните изпити за всеки един от курсистите се определят по азбучен ред на кандидатите за младши съдии, младши прокурори и младши следователи, за което се съставят графици.

(2) Изготвените графици се обявяват на общодостъпно място в сградата на Националния институт на правосъдието и на страницата му в интернет.

Чл. 15. (Нов – ДВ, бр. 91 от 2018 г.) За провеждането на писмените изпити курсистите са длъжни да се явят в определената за изпита зала и да заемат местата си не по-късно от 10 минути преди определения начален час.

Чл. 16. (Нов – ДВ, бр. 91 от 2018 г.) След обявяването на началото на писмения изпит един от курсистите изтегля на случаен принцип едно от измежду две или три дела/преписки, определени от комисииите по чл. 8.

Чл. 17. (Нов – ДВ, бр. 91 от 2018 г.) (1) Писменият изпит е с продължителност 6 (шест) астрономически часа.

(2) По време на писмените изпити курсистите могат да използват само правно-информационна система за нормативни актове и съдебна практика в електронен вариант.

Чл. 18. (Нов – ДВ, бр. 91 от 2018 г.) (1) След приключване на работата си по делото или изтичане на предвиденото време по чл. 16 всеки курсист изписва на предварително предоставен фиш трите си имена, датата на изпита и се подписва и запечатва фиша в малък непрозрачен плик.

(2) Писмената работа се запечатва собственооръчно от курсиста в голям непрозрачен плик, в който се поставя и запечатаният малък плик и се предава на квестора.

(3) Комисия в състав: представител на изпитната комисия по чл. 8 и двама представители на НИП, определена със заповед на директора на НИП, на случаен принцип разпечатва големите пликосе и изписва еднакъв номер на малкия плик и на всеки един лист от писмената работа, намерена в плика.

(4) Малките пликосе се предоставят за съхранение в сградата на НИП на член от комисията по ал. 3 – представител на НИП, а писмените работи се предават на съответната изпитна комисия за оценяване.

(5) След приключване на съответните писмени и устни изпити комисията по ал. 3 проверява целостта на малките пликосе, разпечатва ги, идентифицира писмените работи и нанася имената и номерата на писмените работи в протокол за разкриване на анонимността.

Чл. 19. (Предишен чл. 13 – ДВ, бр. 91 от 2018 г.) (1) Устният изпит на кандидатите за младши съдии по гражданско право и граждански процес включва проучване на конкретно гражданско дело и отговор на поставени от изпитната комисия практически въпроси по делото.

(2) Устният изпит на кандидатите за младши съдии по наказателно право и наказателен процес включва проучване на конкретно наказателно дело и отговор на поставени от изпитната комисия практически въпроси по делото.

(3) Устният изпит на кандидатите за младши прокурори включва проучване на конкретна прокурорска преписка или на наказателно дело и отговор на поставени от изпитната комисия практически въпроси по преписката или делото.

(4) (Нова – ДВ, бр. 27 от 2017 г.) Устният изпит на кандидатите за младши следователи включва проучване на конкретно следствено или наказателно дело и отговор на поставени от изпитната комисия практически въпроси по делото.

Чл. 20. (Нов – ДВ, бр. 91 от 2018 г.) За устните изпити курсистите се разделят на групи от по 4 до 6 човека, като определянето на групата за всеки един от тях се извършва по реда на чл. 14.

Чл. 21. (Нов – ДВ, бр. 91 от 2018 г.) (1) Всеки курсист от съответната група тегли чрез жребий конкретно дело измежду 4 до 6 дела, с което се запознава в рамките на 1 астрономически час.

(2) След изтичане на времето по предходната алинея цялата група курсисти се явява пред изпитната комисия.

(3) Курсистите нямат право да напускат залата, в която се провежда устният изпит, докато не приключи изпитът за всички курсисти от групата.

Чл. 22. (Отм., нов – ДВ, бр. 91 от 2018 г.) По време на устните изпити в залата могат да присъстват представители на НИП и преподаватели.

Чл. 23. (Нов – ДВ, бр. 91 от 2018 г.) По време на устните изпити курсистите могат да ползват само нормативни актове на хартиен носител.

Чл. 24. (Предишен чл. 15 – ДВ, бр. 91 от 2018 г.) (1) (Доп. – ДВ, бр. 91 от 2018 г.) За спазване на реда по време на изпитите директорът на Националния институт на правосъдието определя със заповед квестори измежду служителите на института.

(2) (Изм. – ДВ, бр. 91 от 2018 г.) При констатиране на грубо нарушение на правилата за провеждане на изпитите изпитната комисия отстранява кандидата от по-нататъшно участие в изпита, за което се съставя протокол.

(3) (Изм. – ДВ, бр. 91 от 2018 г.) В случаите по предходната алинея на отстранения кандидат се отчита оценка слаб "2,00".

Чл. 25. (Предишен чл. 16 – ДВ, бр. 91 от 2018 г.) (1) (Изм. и доп. – ДВ, бр. 91 от 2018 г.) Курсистите, които по уважителни причини са възпрепятствани да се явят на определените изпитни дати, са длъжни да подадат молба до директора на института за отлагане на конкретния/те изпит/и.

(2) (Изм. – ДВ, бр. 91 от 2018 г.) Молбата за отлагане на конкретните изпити се подава най-късно 7 работни дни преди провеждането на същите.

(3) (Нова – ДВ, бр. 91 от 2018 г.) При възникнала внезапна уважителна причина за неявяването на съответния/ите изпит/и директорът на НИП може да бъде уведомен извън срока по ал. 2.

(4) (Предишна ал. 3, изм. – ДВ, бр. 91 от 2018 г.) При уважаване на молбата по ал. 2 за отлагане на изпитите и в случаите по ал. 3 директорът на Националния институт на правосъдието определя нови дати за тяхното провеждане.

(5) (Нова – ДВ, бр. 91 от 2018 г.) Комисиите по чл. 8 провеждат и отложените изпити по ал. 4.

(6) (Изм. и доп. – ДВ, бр. 27 от 2017 г., предишна ал. 4, изм., бр. 91 от 2018 г.) В случаите, в които молбата за отлагане не бъде удовлетворена, кандидатът за младши

съдия, прокурор или следовател е длъжен да се яви на предварително определените дати. При неявяване се прилага ал. 5.

(7) (Предишна ал. 5 – ДВ, бр. 91 от 2018 г.) Неявяването на определените изпитни дати по неважнителни причини се счита за получена оценка слаб "2,00".

Раздел V

Оценяване на кандидатите

Чл. 26. (Предишен чл. 17, изм. - ДВ, бр. 91 от 2018 г.) Изпитите се оценяват по шестобалната система с точност до 0,25 по всеки един от критериите, съдържащи се във формулярите за оценка, като най-високата оценка е отличен "6,00", а най-ниската – слаб "2,00".

Чл. 27. (1) (Предишен текст на чл. 18, изм. – ДВ, бр. 91 от 2018 г.) Всеки един от членовете на изпитната комисия оценява всяка писмена работа и всеки един курсист, като за целта попълва формуляр за оценка, който е приложение към настоящите правила.

(2) (Нова – ДВ, бр. 91 от 2018 г.) Всеки един от членовете на изпитната комисия оценява представянето на всеки курсист по време на устния изпит, като за целта попълва формуляр за оценка, приложение към настоящите правила.

Чл. 28. (Предишен чл. 19 – ДВ, бр. 91 от 2018 г.) Оценката от съответния изпит представлява средноаритметичен сбор от петте оценки, поставени от членовете на изпитната комисия.

Чл. 29. (1) (Предишен текст на чл. 20 – ДВ, бр. 91 от 2018 г.) Общата изпитна оценка на кандидатите за младши съдии се формира от средноаритметичния сбор от оценките от писмените изпити по гражданско право и процес и по наказателно право и процес и оценките от устните изпити по гражданско право и процес и по наказателно право и процес.

(2) (Нова – ДВ, бр. 91 от 2018 г.) Оценката по ал. 1 се изготвя от председателите на комисиите по гражданско право и процес и наказателно право и процес след приключване на работата на двете комисии, за което попълват и подписват протокол, приложение към настоящите правила.

(3) (Нова – ДВ, бр. 91 от 2018 г.) След приключване на работата на комисиите по чл. 8, ал. 2 и 3 резултатите от проведените изпити и общите изпитни оценки се обявяват на общодостъпно място в сградата на Националния институт на правосъдието и на страницата му в интернет и се изпращат на Съдийската колегия на ВСС.

Чл. 30. (1) (Доп. – ДВ, бр. 27 от 2017 г., предишен чл. 21, бр. 91 от 2018 г.) Общата изпитна оценка на кандидатите за младши прокурори и младши следователи се формира от средноаритметичния сбор между оценката от писмения изпит и оценката от устния

изпит.

(2) (Нова – ДВ, бр. 91 от 2018 г.) Резултатите от проведените изпити и общите изпитни оценки по ал. 1 се обявяват на общодостъпно място в сградата на Националния институт на правосъдието и на страницата му в интернет и се изпращат на Прокурорската колегия на ВСС.

Чл. 31. (Нов – ДВ, бр. 91 от 2018 г.) (1) В 7-дневен срок след обявяване на резултатите от изпитите по чл. 3, т. 3 всеки от курсистите може да поиска да се запознае с работата си, представена на съответния писмен изпит, както и с формулярите за оценка от положените писмен и устен изпит.

(2) В срока по ал. 1 постоянните преподаватели могат да се запознаят с писмените работи и формулярите за оценка на курсистите.

(3) Писмените работи и формулярите за оценка от положените писмени и устни изпити на курсистите се прилагат към личното им дело. След приключването на курса за задължителното първоначално обучение личните дела се изпращат на съответната колегия на ВСС за прилагане към кадровото досие на младшите магистрати.

(4) Копие на писмените работи и формулярите за оценка от проведените финални изпити се съхраняват в електронен вид в Националния институт на правосъдието.

Чл. 32. (Изм. и доп. – ДВ, бр. 27 от 2017 г., предишен чл. 23, бр. 91 от 2018 г.) За успешно завършил задължителното първоначално обучение в Националния институт на правосъдието се счита кандидат за младши съдия, младши прокурор и младши следовател, който е получил обща оценка не по-ниска от много добър "4,50" и оценка не по-ниска от среден "3,00" на отделните изпити по чл. 3.

Чл. 33. (Изм. и доп. – ДВ, бр. 27 от 2017 г., предишен чл. 24, изм., бр. 91 от 2018 г.) При обща изпитна оценка, по-ниска от много добър "4,50" и по-ниска от среден "3,00", на отделните изпити по чл. 3 кандидатът за младши съдия, младши прокурор или младши следовател полага повторно писмен и устен изпит, който се провежда по реда на тези правила в срок до два месеца от обявяването на резултатите от изпитите по чл. 29 и 30.

Чл. 34. (Предишен чл. 25, изм. – ДВ, бр. 91 от 2018 г.) Резултатите от изпитите, проведени по реда на тези правила, не подлежат на обжалване.

ДОПЪЛНИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

§ 1. (Изм. и доп. – ДВ, бр. 27 от 2017 г., в сила от 04.04.2017 г.) По смисъла на тези правила уважителни причини са: отпуск за временна неработоспособност, отпуск поради бременност, раждане и отглеждане на малко дете, отпуск за гледане на дете от 2- до 8-годишна възраст, както и други сериозни обективни причини, независещи от волята на кандидата за младши съдия, младши прокурор и младши следовател, които го

възпрепятстват да се яви на определената изпитна дата, за които се представя съответен документ.

§ 2. (Нов – ДВ, бр. 91 от 02.11.2018 г., в сила от 06.11.2018 г.) Формулярите за оценка от писмен и устен изпит, както и протоколите от работата на изпитните комисии, описани в списъка на приложенията, са неразделна част от настоящите правила.

ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

§ 2. Тези правила се приемат на основание чл. 258б от Закона за съдебната власт и решение на Висшия съдебен съвет по протокол № 41 от 7.12.2011 г.

§ 3. Правилата влизат в сила от 1 януари 2012 г.

ПРЕХОДНИ И ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

§ 2. (Нов – ДВ, бр. 41 от 05.05.2026 г., в сила от 05.05.2026 г.) Правилата за изменение на Правилата за организацията и реда за провеждане на изпитите на кандидатите за младши съдии, младши прокурори и младши следователи в края на обучението в Националния институт на правосъдието се приемат на основание чл. 258б от Закона за съдебната власт и са приети с решение на Пленума на Висшия съдебен съвет по т. 25.1 от протокол № 08 от 23.04.2026 г.

§ 3. (Нов – ДВ, бр. 41 от 05.05.2026 г., в сила от 05.05.2026 г.) Тези правила се прилагат за писмения изпит по чл. 258, ал. 2 от Закона за съдебната власт на кандидатите за младши следователи, чието обучение в Националния институт на правосъдието завършва през 2026 г.

§ 4. (Нов – ДВ, бр. 41 от 05.05.2026 г., в сила от 05.05.2026 г.) Правилата за изменение на Правилата за организацията и реда за провеждане на изпитите на кандидатите за младши съдии, младши прокурори и младши следователи в края на обучението в Националния институт на правосъдието влизат в сила от датата на обнародването им в “Държавен вестник”.

СПИСЪК НА ПРИЛОЖЕНИЯТА:

(Нов – ДВ, бр. 91 от 02.11.2018 г. 2018 г., в сила от 06.11.2018 г.)

Приложение № 1 – Формуляр за оценка от писмен изпит по гражданско право и процес на кандидатите за младши съдии.

Приложение № 2 – Формуляр за оценка от устен изпит по гражданско право и процес на кандидатите за младши съдии.

Приложение № 3 – Формуляр за оценка от писмен изпит по наказателно право и процес на кандидатите за младши съдии.

Приложение № 4 – Формуляр за оценка от устен изпит по наказателно право и процес на кандидатите за младши съдии.

Приложение № 5 – Формуляр за оценка от писмен изпит по наказателно право и процес на кандидатите за младши прокурори.

Приложение № 6 – Формуляр за оценка от устен изпит по наказателно право и процес на кандидатите за младши прокурори.

Приложение № 7 (изм. ДВ, бр. 41 от 2026 г., в сила от 05.05.2026 г.) – Формуляр за оценка от писмен изпит по наказателно право и процес на кандидатите за младши следователи.

Приложение № 8 – Формуляр за оценка от устен изпит по наказателно право и процес на кандидатите за младши следователи.

Приложение № 9 – Индивидуален работен протокол от писмен изпит.

Приложение № 10 – Индивидуален работен протокол от устен изпит.

Приложение № 11 – Протокол за резултати от писмен изпит.

Приложение № 12 – Протокол за резултати от устен изпит.

Приложение № 13 – Протокол за идентифициране на писмени работи от писмен изпит.

Приложение № 14 – Протокол за резултатите от писмен и устен изпит.

Приложение № 15 – Обща оценка от проведени финални изпити.